

Цейко Н. О.
концертмейстер,
факультету культури
і мистецтв
СНУ імені Лесі Українки
natatseyko@gmail.com

ФУНКЦІЇ ТА ЗАВДАННЯ ПІАНІСТА-КОНЦЕРТМЕЙСТЕРА В КЛАСІ ЕСТРАДНО-ДЖАЗОВОГО ВИКОНАВСТВА

Робота піаніста-концертмейстера в класі естрадно-джазового виконавства передбачає опанування цілого ряду специфічних навичок, серед яких однією із найважливіших, але одночасно і особливо важких для засвоєння вважається свінг. Природа свінгу складна й майже не досліджена. Проте в існуючій ієрархії джазових цінностей він посідає одне із провідних місць. Наявність або відсутність свінгу, його якість, інтенсивність, характерність є важливими критеріями оцінки естрадно-джазового виконавства. Метро-ритмічну сутність свінгу можна виразити схемою:

Така схема допомагає зрозуміти, якою має бути основа ритмічної пульсації у естрадно-джазових творах, припустити той мінімальний, але дуже важливий діапазон відхилень від фіксованого в тексті ритмічного малюнку, необхідний для досягнення ефекту розгойдування. Іноді замість умовної тріолі піаніст може використовувати умовний пунктир, який необхідно виконувати пом'якшено, не гостро.

Тонке відчуття свінгу – необхідна умова належного роботи піаніста-концертмейстера в класі естрадно-джазового вокалу. Починати опанування цієї навички варто з уважного, зануреного в метро-ритмічну стихію слухання естрадно-джазових композицій. Наступний етап – спроби відтворювати цю характерну пульсацію на інструменті, з усвідомленням її пружності і водночас гнучкості.

Супутнім, але також вкрай необхідним завданням піаніста-концертмейстера в класі естрадно-джазового вокалу постає необхідність віднайдення особливої, оксамитової тембрової барви звучання фортепіано. Її можна досягнути не лише глибокою, проникливою атакою звуку, але й гнучкістю, вокальністю фразування, що посилює властивість музики передавати інтонації й виразність мовлення, її близькість до синтаксичних форм, особливо важливі у роботі піаніста-концертмейстера зі студентом-вокалістом.

Як робота в класі, так і концертне виконання естрадно-джазових творів вимагають від піаніста-концертмейстера значної емоційної розкутості й

свободи, але водночас, в процесі ансамблевої гри з вокалістом, уміння тримати себе, не допускаючи неконтрольованого «виходу» емоцій назовні.

Вимоги до концертмейстера-піаніста, який акомпанує вокалісту у виконанні естрадно-джазових творів, передбачають його володіння усіма видами класичної фортепіанної техніки, але також – звернення особливої уваги на опанування навичок кистьового legato та гострої атаки звуку, близької marcato.

У цілому робота піаніста-концертмейстера зі студентом-вокалістом в класі естрадно-джазового виконавства сфокусована навколо таких головних його елементів як свінг, імпровізація, звукоутворення та фразування, а основні методико-виконавські рекомендації зводяться до наступного:

1) шляхом щоденного слухання естрадно-джазових композицій та їх відтворення на інструменті в ансамблі зі співаком міцно, на рівні фізіологічних відчуттів, засвоїти пружність, еластичність, хвилеподібну імпульсивність джазової пульсації (тріольної в основі). При цьому стежити, щоб свінгування не супроводжувалося побічними ефектами – безконтрольним гойданням в такт музиці, наявністю будь-яких зайвих рухів;

2) глибоко усвідомити нероздільність якості звукоутворення і способів фразування, що, в свою чергу, знаходяться у безпосередній залежності від художньої концепції, синтаксичних та інтонаційно-стилістичних особливостей виконуваного твору, а також – специфіки партнерсько-ансамблевої гри. Фіксуючи увагу на відчутті дотику в кінчиках пальців, формувати якісне, вільне звукоутворення, позбавлене напруги в кистях, ліктях, плечах, корпусові;

3) осмислюючи архітекtonіку імпровізаційної естрадно-джазової форми, навчитися визначати основні віхи інтонаційно-художньої концепції, згідно з якою періодично змінювати зони інтонаційно-виконавського напруження зонами релаксації, досягаючи, таким чином, мірності ритмічної пульсації в умовах колективної (спільно з вокалістом) імпровізації. При цьому пам'ятати, що рівномірна гра від такту до такту не тільки художньо неповноцінна, але й у край стонлююча, а використання продуманої аплікатури виступає надзвичайно важливою запорукою створення оригінальної виконавської інтерпретації та опанування навичками оркестрального звучання фортепіано.

Список використаних джерел

1. Горват І., Вассербергер І. Основи джазової інтерпретації. Київ : Музична Україна, 1980. 120 с.
2. Лагодюк Н. Школа джазового виконавства для фортепіано. Київ : Мистецтво, 2003. 204 с.